

NOTAT

Vurdering av KU-behov Lokalitet Skjelanger i Alver kommune

Lokalitet Skjelanger (rød firkant) i Alver kommune (fiskeridir.no/kart)

Rapportert for:

Selskap : Blom fiskeoppdrett AS
Kontaktperson : Martin Blom
Epost : Martin.blom@blomsea.no
Prosjekt : Lokalitet Skjelanger, Alver kommune
Gjelder : Søknad om matfisklokalitet, laks
Tema : Vurdering av behov for konsekvensutgreiing (KU-behov)

Rapportert av:

Selskap : STIM Kunnskapstjenester
STIM ref. : Prosjekt no. 1905
Rapportert dato : 20.10.2021
Kontaktperson : Marianne Bøe
Epost : marianne.boe@stim.no

Kunnskapstjenester

Marianne Bøe
Plan- og arealavdelingen

INFO TIL SØKNAD OM MATFISKLOKALITET VED SKJELANGER I ALVER KOMMUNE: VURDERING AV BEHOV FOR KONSEKVENsutREDNING

Innledning

Vedlegg II i konsekvensutredningsforskriften gjelder bla. akvakultur, der konsekvensutredning (KU) kan kreves dersom et omsøkt tiltak etter plan og bygningsloven vil få vesentlig påvirkning. Dette notat skal inneholde tilstrekkelig informasjon for ansvarlig myndighet å vurdere om tiltaket utløser KU-plikt etter § 9 i forskriften.

1. Vurdering om en plan eller tiltak kan få vesentlige påvirkning (§10 i KU-forskriften)

Om et tiltak kan få vesentlige påvirkning for miljø eller samfunn, skal omfatte vurdering av egenskaper og lokalisering av tiltaket, og eventuell påvirkning på omgivelsene.

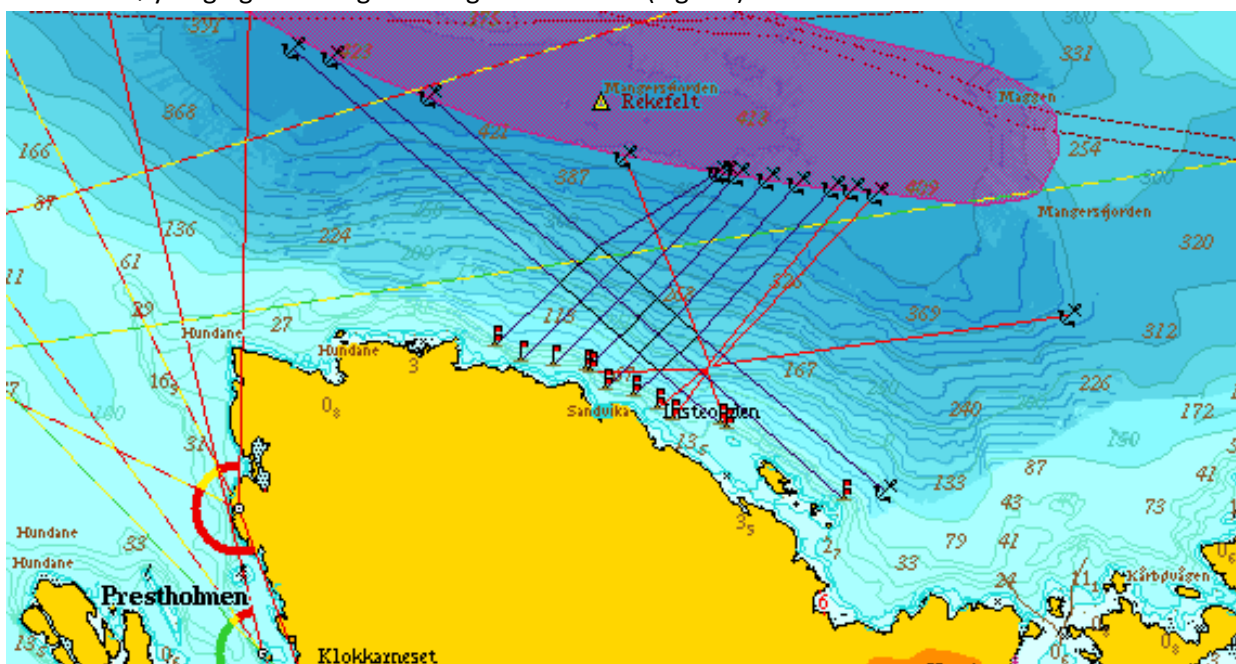
Forhold som skal vurderes er:

- størrelse, planområde og utforming
- naturressursbruk - særlig areal, jord, mineralressurser, vann og biologiske ressurser
- avfallsproduksjon og utslipp
- risiko for alvorlige ulykker og/eller katastrofer

I det følgende blir dette gjennomgått og sett i sammenheng med bla. Utslippsstillatelse og miljø/forurensing.

A. Størrelse, planområde og utforming

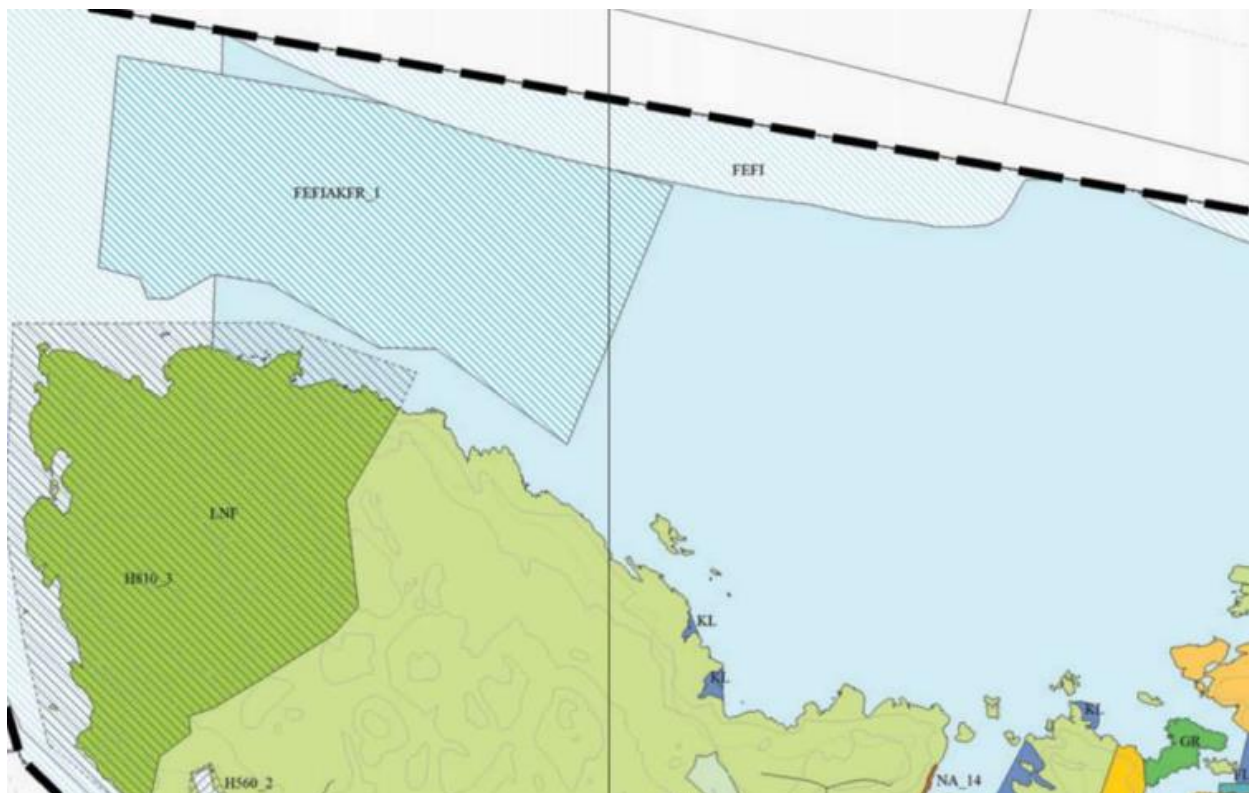
Matfiskanlegget vil ha tradisjonell driftsform med flytekrager/plastringer (10 stk. à 160 m omkrets) i rammefortøyning og luftføring via slanger fra forflåte (Figur 1).

Figur 1. Anlegg med 10 plastringer og forflåte med tilhørende forankringssystem.

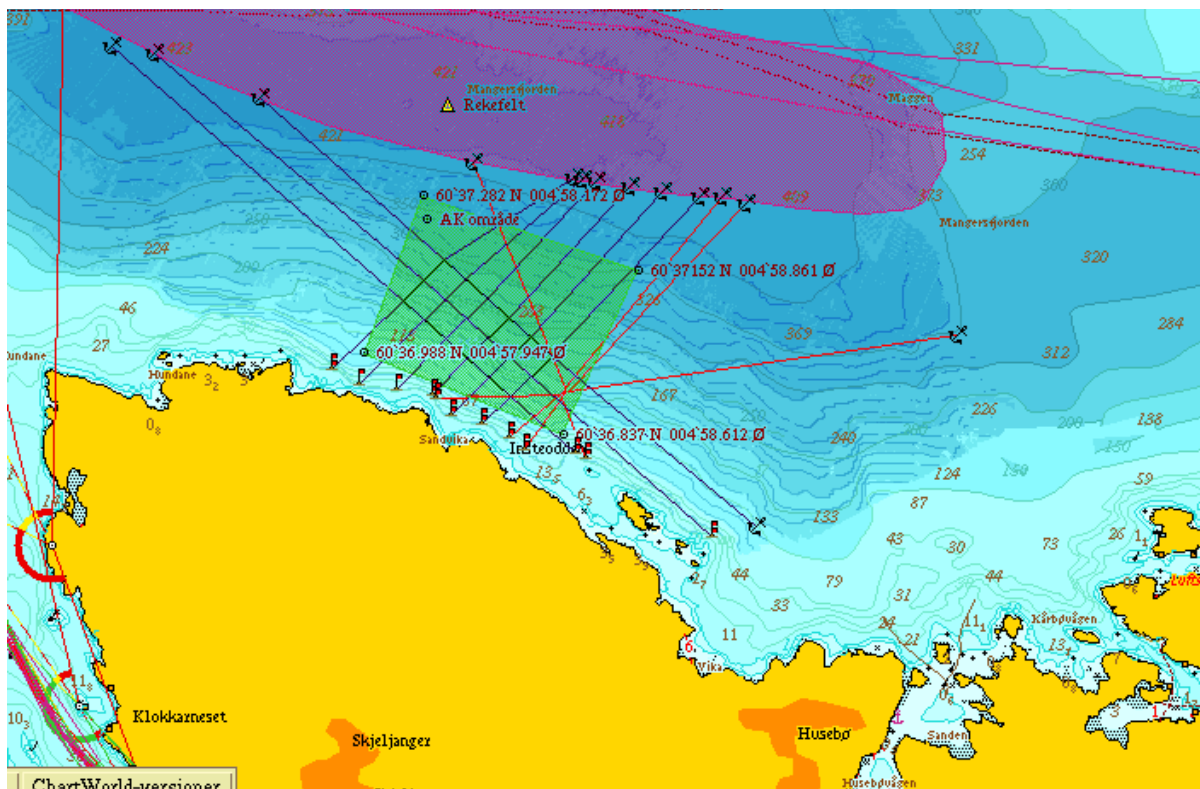
Omsøkte anlegg, fôrflåte og de fleste av forankringer på Skjelanger ligger i kombinasjonsformålet for akvakultur FEFIKFR_1 i gjeldende arealplan for sjø i Alver kommune (Figur 2).

De lengste fortøyningene i nord og i øst strekker seg utenfor det avsatte området og inn i kombinasjonsformålene, men vil ikke komme i konflikt med fiskeriinteressene eller annen bruk av området. Kommuneplanens bestemmelser åpner for at nødvendige fortøyninger kan etableres utenfor avsatte akvakulturformål.

Figur 2 Skjelanger kombinasjonsformål FEFIKFR_1 i kommuneplanens arealdel.

Akvakulturområde som ble spilt inn i kommuneplanens arealdel er noe mindre enn arealet som ble vedtatt (FEFIKFR_1) og er markert med grønn farge i illustrasjonen under (figur 3).

Figur 3 Plassering av omsøkt anlegg

B. Bruk av naturressurser, særlig arealer, jord, mineralressurser, vann og biologiske ressurser

Tiltaket vil omfatte et avgrenset areal i sjø (figur 3). Etableringen vil ikke ha mineralressursbruk eller behov for vann eller biologiske ressurser – utover fôrforbruk som er nødvendig for produksjon av fisk.

C. Avfallsproduksjon og utslipp

Organisk belastning

Utslipp (organisk stoff fra fecaliar og fôrspill) som eventuelt sedimenterer i lokalitetsområdet blir fulgt opp ved miljøovervåking i hht. NS 9410. Eksempelvis skal B-undersøkelser utføres ved hver produksjonssyklus. Slik miljøovervåking blir utført av kompetent selskap og rapportert til det offentlige i hht. retningslinjer for dette.

Kjemikalier og legemidler

Utslipp av kobber og prioriterte miljøgifter er tillatt ihht. utslippstillatelsen, men blir forsøkt redusert mest mulig. For å minimere miljøpåvirkninger er det viktig at fôr-formuleringer til fisken er testet og godkjent. Ved eventuelt behov for legemidler vil disse være rekvirert av autorisert fiskehelsepersonell, og en risikovurdering vil i så fall bli utført før legemiddelkur blir iverksatt.

Diffuse utslipp

Diffuse utslipp fra anlegget som kan medføre skade eller ulempe for miljøet blir mest mulig avgrenset gjennom retningslinjer og prosedyrer for avfallshandsaming. Anlegget vil ikke være tilknyttet landbase.

Sanitæravløpsvann

Godkjent sanitærløsning vil bli etablert ved fôrflåten på lokaliteten og vil ikke påvirke resipienten.

Lukt

Fôrlagring/handtering, dødfiskhandtering, rengjøring av nøter/tau, og evt. avfallshåndtering kan medføre mindre luktplager. Dette blir motvirket gjennom de retningslinjer og prosedyrer som gjelder for de ulike arbeidsoperasjoner. Gode holdninger og praksis tilknyttet disse forholdene er implementert ved Blom fiskeoppdrett AS.

Støy

En rekke arbeidsoperasjoner kan genere noe støy ved virksomheten, og slike aktiviteter blir forsøkt mest mulig lokalisert til normal arbeidstid. Typiske aktiviteter kan omfatte interntransport, leveranse av settefisk, henting slaktefisk og nødvendige vedlikeholdsoppgaver. En viktig målsetting er at dette blir minimalisert mest mulig og er innenfor grenser satt i vilkår for utslippstillatelsen.

Lys

Behovet for lys ved virksomheten er basert på krav om markeringslys av anleggsinstallasjon. Markeringslysene er overflatelys som blinker synkronisert gult i en gitt frekvens og er vilkår fra Kystverket i hht. nasjonalt regelverk. Undervannslys til biologiregulering av produksjonen kan også bli brukt.

Avfall, generelt

Avfallsgenerering som følge av den ordinære driften blir forsøkt minimert så langt som råd. Det er ikke forventet særlig avfallsmengde ved lokaliteten. Avfall blir returnert til lokalt mottak. Blom fiskeoppdrett AS har godt innarbeidede arbeidsplaner og prosedyrer for handtering av avfall på et forsvarlig vis.

Lagring av avfall

Lagring av vanlig avfall og av farlig avfall fra driften, blir utført ihht. gjeldende interne prosedyrer.

Håndtering av produksjonsavfall og slam

Død fisk, avskjær og blodvann blir samla opp og konservert omgående i hht. intern prosedyre ved bruk av til tett tank for oppmaling og maursyre-tilsetning. Ensilasjetanken ved lokaliteten vil ha en kapasitet tilpasset produksjonen og er plassert på fôrflåten.

Mikroplast

Mikroplast er inkludert i intern risikovurdering og tiltaksplaner for avfall. Det blir det brukt antistatiske fôrslanger med plast-coating som fører til noe mikroplast, men slitasjen på denne typen slanger er betydelig lavere enn tradisjonelle slanger. Summen av utslipp av mikroplast blir dermed mindre.

Miljørisikoanalyse- ytre miljø

Blom fiskeoppdrett har utført miljørisikoanalyse og resultat-vurdering som viser akseptabel miljørisiko for lokaliteter de planlegger å drive og denne lokaliteten vil bli inkludert i fremtidige analyser. Kilder til påvirkning er inkludert og analysen og vil bli oppdatert minimum ved hver generasjon.

Forebyggende tiltak

Miljørisikoanalysen er grunnlag for risikoreduserende tiltak som blir iverksatt. Ulike tiltak blir vurdert ift. sannsynlighet og konsekvens. Denne blir skriftlig oppdatert ift. ulike forebyggende tiltak.

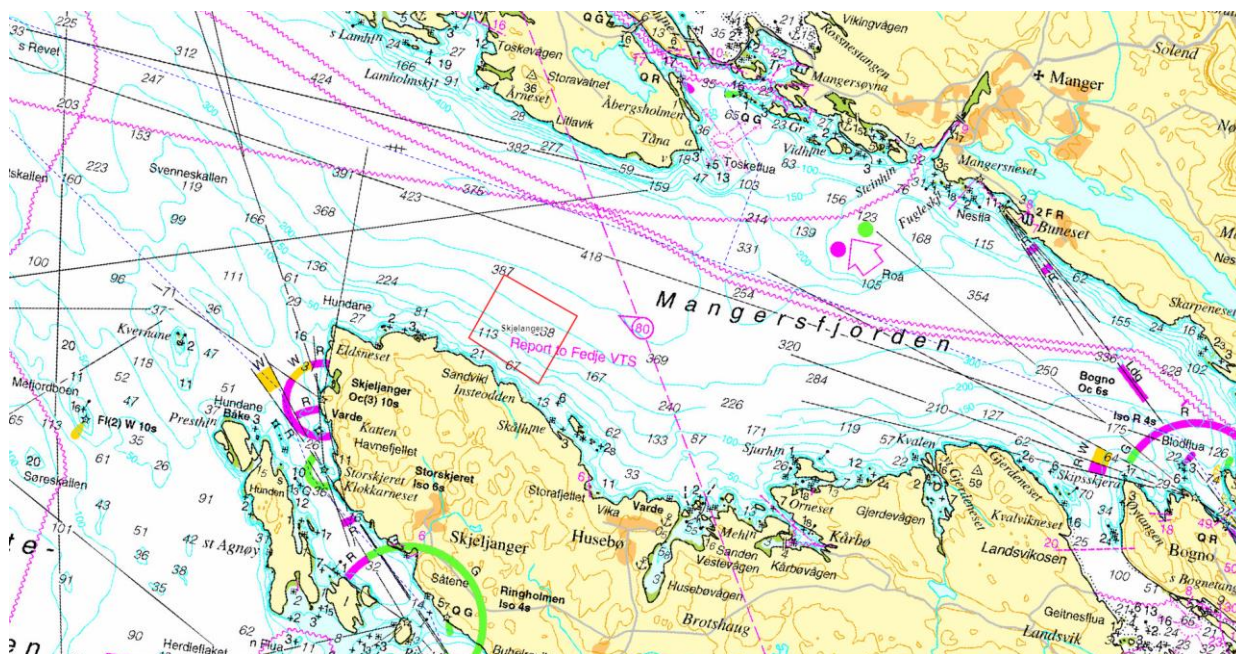
Beredskapsplaner

Med grunnlag i miljørisikoanalysen og iverksatte risikoreduserende tiltak er det etablert god beredskap mot (akutt) forurensing. Beredskapen er tilpasset den miljørisiko som blir representert av virksomheten.

D. Risiko for alvorlige ulykker og/eller katastrofer

Skipstrafikk og farled

Avstand til trafikkert biled er omtrent 800 meter (figur 4). Det er ikke rutegående trafikk forbi det planlagte anlegget og fortøyningene vil uansett ikke komme til hinder for ferdsel i området. Kystverket har klarert lokaliteten (AK-arealet) i forbindelse med den kommunale arealplanprosessen, og vil også få søknaden etter akvakulturloven tilsendt.

Figur 4 Sjøkart med område for omsøkt lokalitet markert innenfor rød firkant. (fiseridir.no/kart)

Ras

Lokaliteten ligger langt fra høye og bratte fjell nær sjø som kan være aktuelle for rasfare, og området er ikke registrert som rasfarlig (ref. Miljødirektoratets Naturbase: «Naturfare og aktsomhet»).

Anleggssertifikat

Godkjent anleggssertifikat vil være på plass før produksjonen blir igangsatt.

Miljørisikoanalyse- ytre miljø

Ulike aspekt ift ulykke og katastrofe, er inkludert i miljørisikoanalysen.

2. Lokalisering og påvirkning på omgivelsene - om tiltaket kan gi konflikt med miljø eller samfunn

I § 10 (Kriterier for vurdering av om en plan eller et tiltak kan få vesentlige virkning for miljø eller samfunn) er 8 moment listet opp som skal vurderes, jfr. pkt. a – h i det følgende.

a) Verneområder etter naturmangfaldlova kapittel V eller markalova § 11, utvalgte naturtyper (naturmangfaldlova i kapittel VI), prioriterte arter, verna vassdrag, nasjonale laksefjorder og laksevassdrag, objekt, områder og kulturmiljø freda etter kulturminnelova.

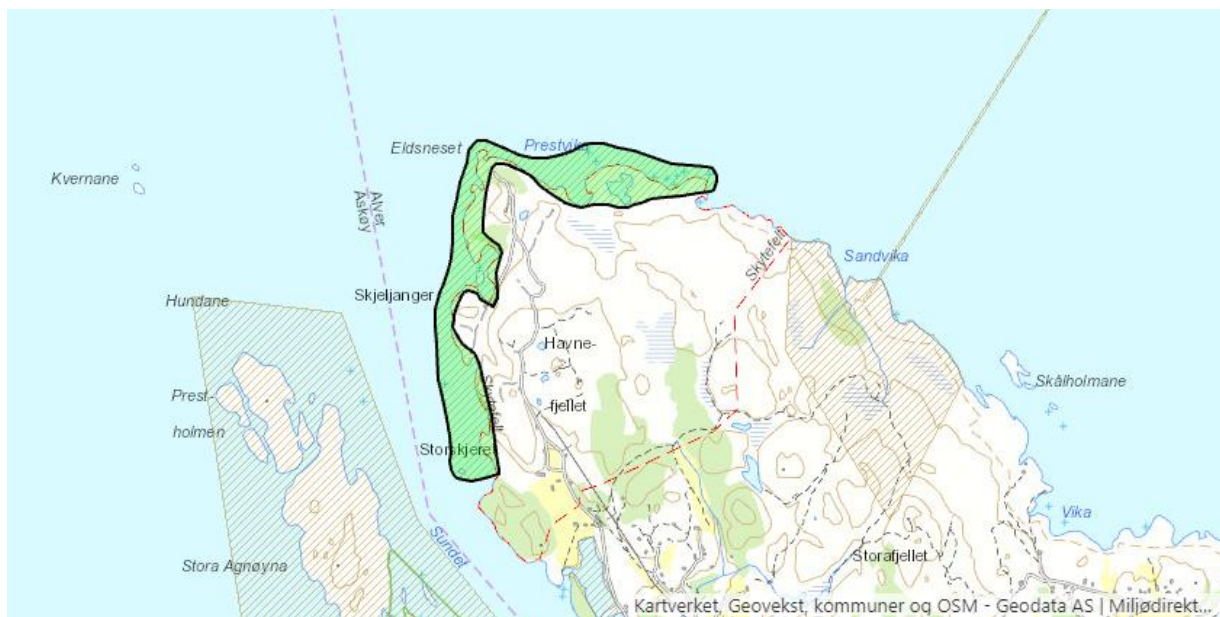
Det er ingen nasjonale laksefjorder eller laksevassdrag i nærheten av det planlagte anlegget, men i indre strøk finner man lakseførende vassdrag rundt bla. Osterøy som har Mangerfjorden som et av sine mange utløp. Mangerfjorden er dermed også en av utvandningsrutene for laksesmolten. Økt produksjon av laks i området kan føre til mer lakselus sjøen, men lusesituasjonen overvåkes kontinuerlig og Blom fiskeoppdrett har god erfaring og suksess med å holde lusetallene lave og avluse ved hjelp av brønnbåt når det er nødvendig.

Ettersom Blom fiskeoppdrett er deleier i egne brønnbåter har de full kontroll på prosessene ved avlusning og kan sette dette i gang raskt når det trengs. Båtene er spesialdesignet for å badebehandle laksen i ferskvann over lengre tid. Dette er en svært miljøvennlig måte å avluse fisk på uten bruk av kjemikalier. Båtene har egen produksjon av ferskvann som gjør at behovet for å hente nytt ferskvann mellom behandlingene er redusert. I tillegg har båtene anlegg for å kjøle ned temperaturen, noe som er bra for fisken i den varme årstiden ved at den blir mindre stresset og effekten av avlusingen blir bedre. Metoden som brukes med ferskvannsbading har svært god effekt og resultatene viser at dødeligheten i Blom fiskeoppdretts anlegg er redusert med mer enn 50% i 2021, og de opplever å ha god kontroll på lakselusnivåene.

Dersom lusetallene holdes lave ved dette og omliggende anlegg, bør ikke situasjonen for utvandrende laksesmolt fra indre strøk bli forverret.

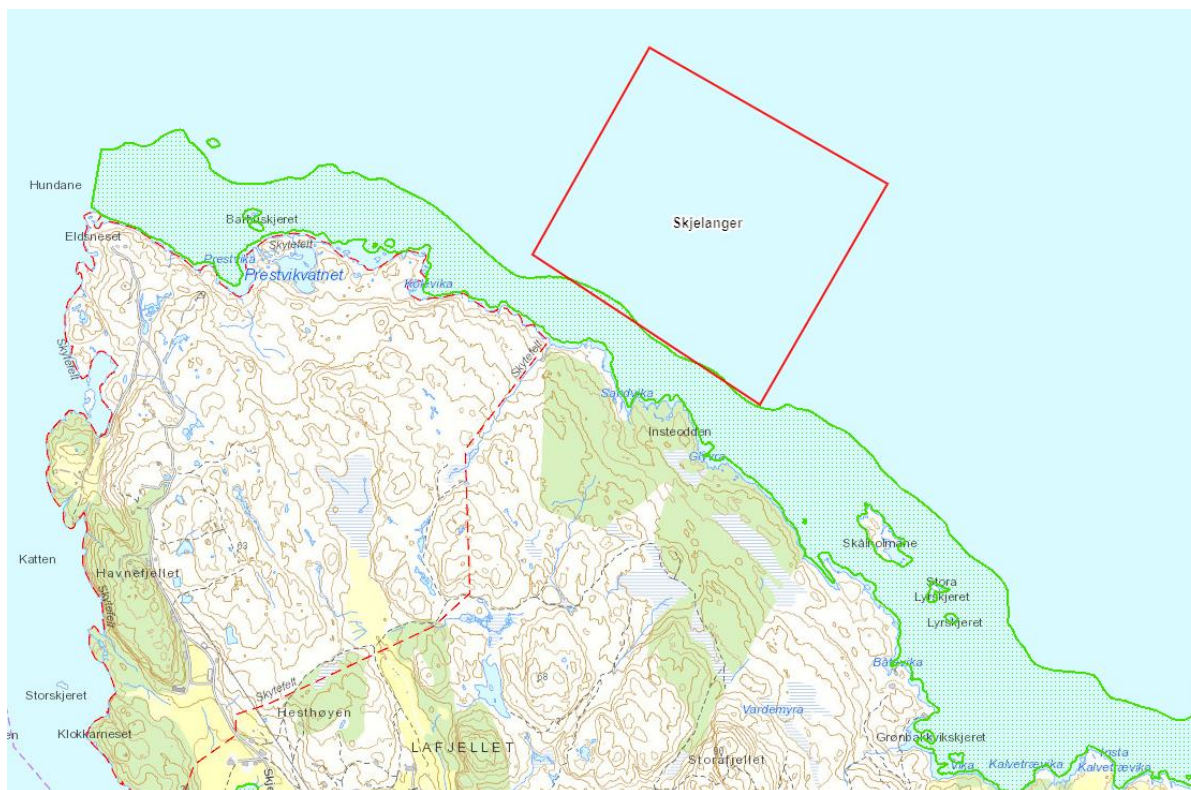
b) truede arter eller naturtyper, verdifullt landskap, verdifulle kulturminner og kulturmiljø, nasjonalt eller regionalt viktige mineralressurser, områder med stor betydning for samisk utmarksnæring eller reindrift og områder som er særlig viktige for friluftsliv.

Truede arter eller naturtyper: Langs strandsonen ytterst på Halsenøy er det registrert område for ærfugl (NT), men ettersom anlegget blir liggende i overkant av 100 meter fra land vil det ikke komme i direkte konflikt med fuglens leveområde.

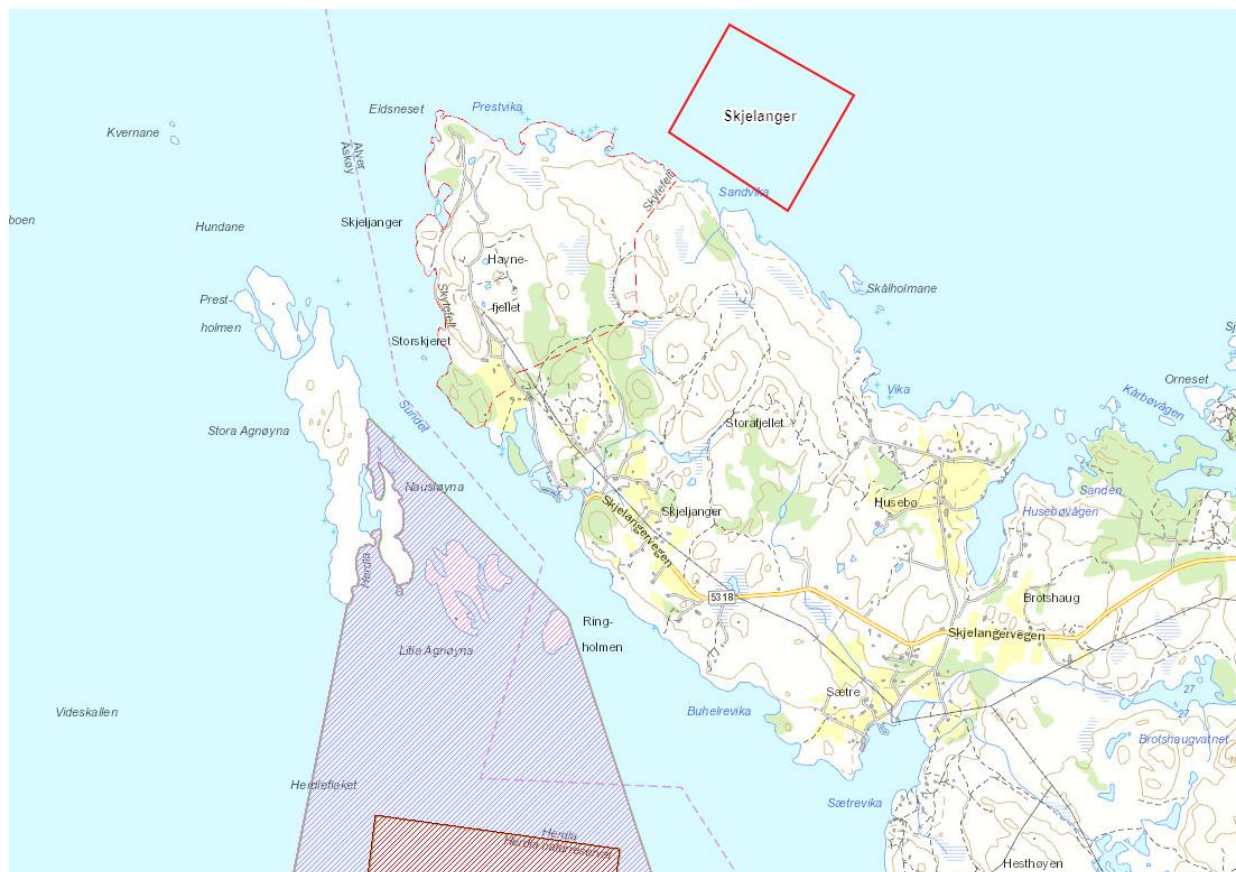
Figur 5 Grønn skravur- område hvor leveområde for ærfugl er registrert i artsdatabanken (artsdatabanken.no/kart).

Langs nordsiden av øyen, som et belte innenfor det avsatte akvakulturområde er det registrert **større kamskjellforekomster** (figur 5). Anlegget kommer heller ikke i direkte konflikt med denne forekomsten, men noen fortøyninger vil bli etablert her. Det er uklart i hvor stor grad kamskjell og stort haneskjell blir påvirket av akvakultur, men kamskjellarver er sårbare for endringer i vannkvaliteten (ref. KU- KPA Manger).

Figur 6 Omsøkt lokalitet og større kamskjellforekomster (grønn skravur) (fiskeridir.no/kart).

Naturvernområder: Sør for Halsenøy ligger fuglevernområdet Herdla. Lokaliteten Skjelanger blir liggende på nordsiden av Halsenøy og kommer i så måte ikke i kontakt med verneområdet. Avstanden fra lokaliteten til ytterste grense for verneområdet er omtrent 2 km, og man kan ikke forvente negativ påvirkning på fuglelivet.

Figur 7 Lokaliteten Skjelanger og avstand til fuglereservatet ved Herdla (lilla skravrur) (fiskeridir.no/kart).

Verdfullt landskap: ingen registreringer.

Verdfulle kulturminner: ingen registreringer.

Kulturmiljø: ingen registreringer.

Nasjonalt/regionalt viktige mineralressurser: ingen registreringer.

Friluftsliv: Ikke registrert viktig område for friluftsliv. Ytterst på Halsenøy har forsvaret skytefelt på land, noe som gjerne reduserer friluftslivet og generell ferdsel.

c) statlige planretningslinjer, statlige eller regionale planbestemmelser gitt i medhold av plan- og bygningsloven av 27. juni 2008 nr. 71 eller rikspolitiske bestemmelser eller rikspolitiske retningslinjer gitt i medhold av plan- og bygningsloven av 14. juni 1985 nr. 77

Omsøkte område ved Skjelanger ligger innenfor areal avsatt til akvakulturformål i kommuneplanen sin arealdel, for bruk til akvakulturvirksomhet. Kommuneplanen er nylig vedtatt (jf. punkt A- figur 2).

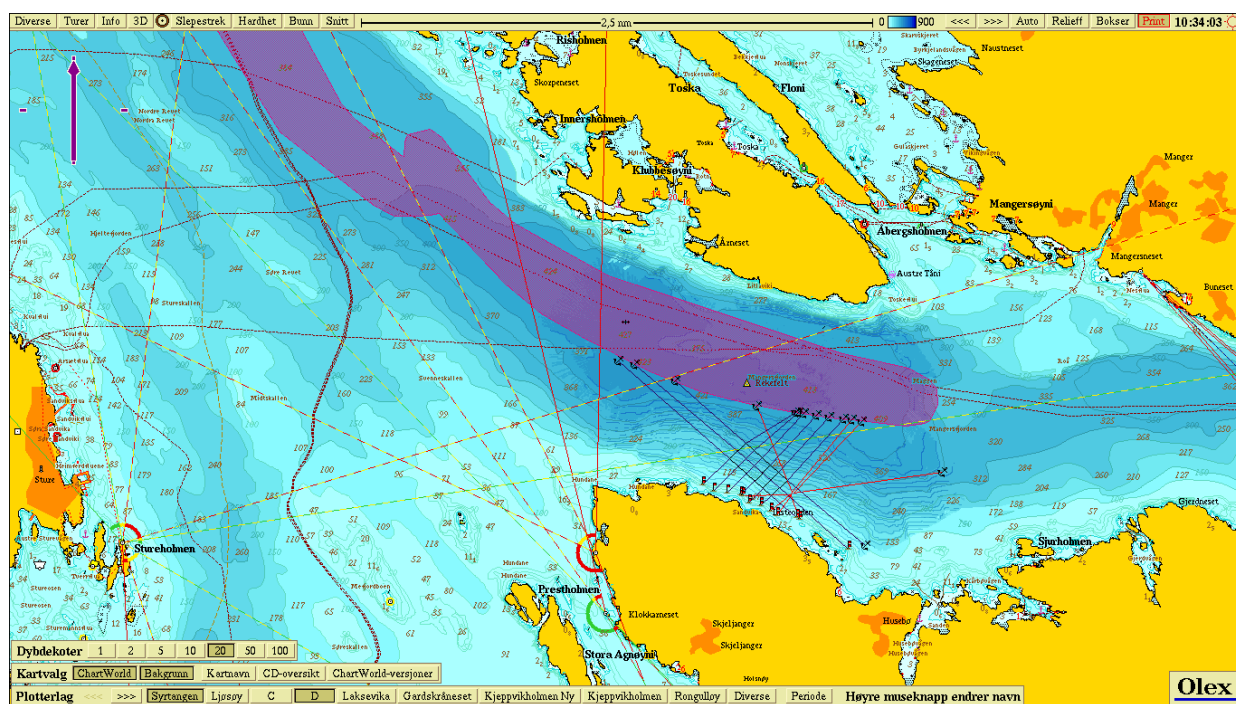
Enkelte av fortøyningene kommer utenfor det avsatte arealet, men dette er tillatt i hht.

kommuneplanens bestemmelser, da de ikke kommer til hinder for hverken utøvelsen av friluftsliv eller fiskeri.

d) større omdisponering av områder avsatt til landbruks-, natur- og friluftsføremål, samt reindrift eller områder som er regulert til landbruk og som er av stor betydning for landbruksverksemd.

Området er avsatt til akvakultur i nylig avklart kommuneplan (jf. punkt A- figur 2). Arealet grenser til registrert rekefelt og anlegget og fortøyninger skal plasseres slik at det ikke vil være til hinder for utøvelse av reketråling. Driften av anlegget og nødvendige avlusninger vil ikke skade rekebestanden, da Blom fiskeoppdrett har god erfaring med bruk av ferskvanns badebehandling i brønnbåter uten bruk av skadelige kjemikalier (jf. punkt 2 a).

Utover dette vil anleggets fiske- og ferdselsforbudssone avgrense bruken til fritidsfiske og ferdsel, men denne sonen vil også i hovedsak være innenfor det avklarte området.

Figur 8 Omsøkt anlegg og rekefelt (lilla skravur).

e) økt belastning i områder der fastsatte miljøkvalitetsstandarder er overskredet.

Godkjenning av lokalitet ved Skjelanger til akvakultur blir fulgt opp med miljøovervåkning ihht. NS 9410 i det omfang og den frekvens som er angitt i miljøstandarden.

Mangerfjorden som vannforekomst er etter vannforskriften angitt med kjemisk tilstand dårlig og økologisk tilstand god. MOM-B undersøkelsen viser imidlertid svært gode bunnforhold. God gjennomstrømming vil sannsynligvis medføre at vannforekomsten og bunnforholdene ikke blir særlig negativt påvirket av planlagt aktivitet.

f) konsekvenser for befolkningen sin helse, f.eks. som følge av vann- eller luftforurensing.

Avfallshandtering (organisk/uorganisk) skjer i samsvar med offentlig lovverk. Prosedyrer og retningslinjer for drift, blir fulgt opp ved internkontroll og offentlig tilsyn.

Basert på omfang av den planlagte virksomheten vil det ikke utgjøre noe negativ effekt for befolkningen sin helse. Nærmeste bolig- og hyttefelt på Husebø ligger omtrent 1,4 km unna og får ikke direkte kontakt med anlegget, og vi heller ikke bli negativt berørt av eks. lys og støy.

g) vesentlig forurensing eller klimagassutslipp

Etablering av ny lokalitet på Skjelanger vil ikke føre til vesentlig forurensing eller klimagassutslipp, og vil holdes innenfor rammene i nødvendig utslippstillatelse.

Lokale utslipp som følge av fôr og fekalier (avføring) fra produksjonen vil forekomme, men dette følges jevnlig opp med MOM B- undersøkelser (NS9414) og tilpassede tiltak gjennomføres dersom det viser seg å være nødvendig. Dagens MOM- B undersøkelse viser god miljøtilstand. Det er gode strømforhold ved lokaliteten, noe som tilsier at miljøforholdene vil holdes på et bra nivå med liten påvirkning på omgivelsene.

h) risiko for alvorlige ulykker som en følge av naturfarer som ras, skred eller flom

Det er ikke høye fjell eller bratte skrånninger i nærheten av lokalitetsområdet eller andre element som tilsier at det er risiko for naturfarer.

Lokaliteten vil bli klarert med anleggssertifikat etter NYTEK-forskriften. I en lokalitetsundersøkelse vil naturgitte krefter som virker inn på anlegget blir kartlagt og beregnet (50-års bølger, strøm m.v.). Forankringer, nøter og øvrige anleggskomponenter blir tilpasset disse kreftene på lokaliteten slik at risiko for havari og rømming av fisk vil bli minimert.

Konklusjon

Ut fra informasjon som foreligger er Skjelanger en godt egnet akvakulturlokalitet. Tiltaket vil ikke ha vesentlige påvirkning for miljøet eller være i konflikt med andre interesser.

Ut fra disse vurderingene er det ikke behov for å utføre konsekvensutredning av tiltaket.